

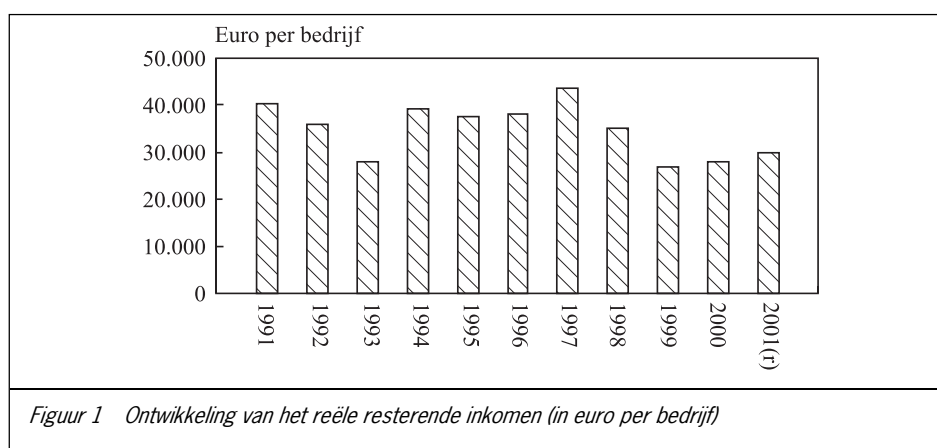
VERDER HERSTEL AGRARISCH INKOMEN

Ton de Kleijn

Na de forse daling in 1999 is er dit jaar voor het tweede opeenvolgende jaar een herstel van het agrarisch inkomen. Het blijft echter nog steeds achter bij de inkomenssituatie in de jaren voorafgaande aan de daling in 1999 (figuur 1). Het resterend inkomen per bedrijf ligt in 2001 op iets minder dan 80% van het gemiddelde niveau van de jaren 1994-1996. Een belangrijke remmende factor op de inkomens is de groei van het aantal betaalde arbeidskrachten en de hogere lonen. Het totale bedrag dat wordt uitbetaald aan lonen, rente en pacht bedraagt met ongeveer 3,2 miljard euro bijna de helft van de netto toegevoegde waarde.

Deze toegevoegde waarde nam met ruim 5% toe, mede door uitbetaalde subsidies als gevolg van de MKZ-crisis. Deze subsidies zijn echter betaald als compensatie voor niet gehaalde productie en zonder de MKZ-crisis was de productiewaarde naar verwachting hoger geweest.

De bruto toegevoegde waarde nam in beperktere mate toe. Deze is de resultante van de bruto productiewaarde en de waarde van de aangekochte goederen en diensten. Beiden namen ongeveer in even grote termen toe.

Figuur 1 Ontwikkeling van het reële resterende inkomen (in euro per bedrijf)

Hogere productiewaarde

De stijging van de productiewaarde is vooral het gevolg van toegenomen prijzen. Ondanks de duidelijke dalingen bij rundvee en glasgroenten zijn de gemiddelde prijzen over alle land- en tuinbouwproducten gemeten dit jaar 6% hoger dan vorig jaar. De prijsontwikkeling van aardappelen bepaalt voor een groot deel de prijs in de akkerbouwsector (+24%). In de tuinbouw zijn de ontwikkelingen uiteenlopend. Terwijl er voor de glasgroenteteelt lagere prijzen zijn, zijn de prijzen voor groenten in de volle grond gedurende 2001 evenals die van fruit aanzienlijk hoger. Een mislukte perenoogst en een matige productie van appels hebben de prijs in het tweede halfjaar omhoog gestuwd. De prijzen voor de verschillende producten in de sierteeltsector geven een lichte toename te zien. Voor de meeste producten van de veehouderij zijn de prijzen hoger. Uitzonderingen hierop zijn de prijzen van rundvee (-35%) en eieren (-7%). De rundveeprijzen zijn als gevolg van de BSE- en MKZ-crisis in Europa op een zeer laag niveau uitgekomen. De geringe vraag en het grotere aanbod in de tweede helft van het jaar zorgen dat het prijsniveau het gehele jaar laag blijft. Varkens- en pluimveevlees daarentegen profiteren van de teruglopende vraag naar rundvlees en noteren op kalenderjaarbasis hogere prijzen. Ook de iets grotere melkproductie wordt afgezet tegen hogere prijzen (+5%).

Het volume van de Nederlandse landbouw nam, vooral door dalingen in de varkenshouderij, rundveehouderij en de fruitteelt licht af (-2,5%). Deze kleinere productie werd gerealiseerd met een eveneens dalende hoeveelheid aangekochte goederen en diensten. Met name de hoeveelheid zaaizaad en pootgoed daalde aanzienlijk, terwijl ook de afname in het verbruik van kunstmeststoffen en gewasbeschermingsmiddelen ver-

der is doorgezet. De prijzen van de verbruikte goederen stegen, net als die van de productie, met gemiddeld circa 6%. Vooral kunstmeststoffen en energie waren fors duurder dan in 2000.

Per saldo leiden de ontwikkeling van productiewaarde en die van aangekochte goederen en diensten tot een toename van de bruto toegevoegde waarde met bijna 300 miljoen euro (+3%). Een hoger bedrag aan afschrijvingen en lagere subsidies leiden er toe dat de netto toegevoegde waarde met 314 miljoen euro (5%) stijgt.

Tabel 1 Toegevoegde waarde en inkomen in de agrarische sector (in miljoenen euro)

	1999 (v)	2000 (v)	2001 (r)
Brutoproductie	18.526	19.288	19.982
Aangekochte goederen en diensten (-)	10.096	10.526	10.922
Bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen	8.430	8.763	9.060
Afschrijvingen (-)	2.317	2.408	2.492
Saldo lasten en subsidies (+)	51	-285	-184
Netto toegevoegde waarde	6.062	6.070	6.384
Betaalde factorkosten (-)	3.120	3.056	3.174
Resterend inkomen	2.942	3.014	3.210

Bron: CBS; bewerking LEI.

Meer informatie:

Rapport 1.01.03 *Actuele ontwikkeling van bedrijfsresultaten en inkomens in 2001.*